

DISKUSIJA

Pojava menarhe i njena akceleracija zapažene su ranije u svetu, naročito u zemljama sa visokim standardom. Prvi podaci o pojavi menarhe postoje za generaciju rođenih 1830 godine za Norvešku, 1860 za Finsku i 1870 za Nemačku (Tanner, 1964). Zatim slede mnogobrojni radovi u svetu (8, 16, 26, 27, 28), koji daju obimnu evidenciju o tome da uzrast u kome nastupa menarha nije fiksna, već varira od populacije do populacije i u različitim vremenskim periodima.

Podaci o nastupu menarhe evidentirani su u Jugoslaviji u periodu između dva svetska rata od strane antropologa u Beogradu (14, 20, 21) i Ljubljani (15, 23, 24).

U posleratnom periodu interesovanje za ovaj problem veoma se povećava (1, 10, 17, 22). Publicirani radovi pokazuju, da se sada menarha javlja ranije u odnosu na stariju populaciju žena. U zadnje dve dekade intenzivirano je ispitivanje pojave prve menstruacije i u Makedoniji (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 18, 19, 29). Dobiveni rezultati ovih ispitivanja kao i naši nalazi pokazuju da se menarha javlja ranije u odnosu na prethodna istraživanja. Anketom dobiveni podaci o menarhi učenica i njihovih majki svedoče da je kod današnjih devojaka akceleracija evidentna. Isto tako je konstatovano da fizički razvitak prati raniju pojavu prve menstruacije. Ovi nalazi su u saglasnosti sa radovima Grimm-a (1967), koji iznosi da kod jasno izražene asteničke tendencije rašćenja, pojava prve menstruacije zakašnjava.